

דברים קצרים שאמר הגאון הגדול רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א בליל שב"ק לאחר פטירתו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

בגמ' שבת קלח, ב איתא 'תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר כי לא תישכח מפי זרעו. אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד'. וברש"י 'הלכה ברורה - בטעמים שלא יהא בה מחלוקת'.

המהר"ל בתפארת ישראל (פרק נ"ו) מבאר את הדברים, שהמצב של התורה תלוי במצב של עם ישראל, וכאשר כלל ישראל נמצאים בגלות, זה משפיע גם על המציאות של התורה, שאף היא מפוזרת ויש ריבוי מחלוקות. ואף שהתורה לא תשתכח מעם ישראל, אולם יגיעו למצב שלא תהא הלכה ברורה במקום אחד.

הרמב"ם בהלכות סנהדרין (ד, ח) כותב, שבכדי להיות ראויים לסמיכה ולהורות בהלכות מסוימות, צריך שיהיה חכם מופלא הראוי להורות בכל התורה כולה. והיינו שגם כדי להורות הלכה בדבר מסוים, צריכים לכך ידיעת כל התורה כולה, ושיהיה ראוי להורות בכל מקום ומקום. מבואר מזה שכאשר יודעים להורות בכל מקום, זוהי דרגה אחרת השונה במהותה אף כלפי כוח ההוראה במקרה פרטי ומסוים.

כעת בפטירתו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, איבדנו את הכוח הזה של ההוראה בכל מקום, וכבר אין לנו מי שיכול להורות בכל התורה כולה. לא מדובר כאן על חסרון קטן ונקודתי, אלא נוצר כאן חלל עצום, ושינוי מהותי בדרגת הדור. כאשר איבדנו את המעלה של היכולת להורות בכל מקום בתורה, זוהי ירידה בדרגה של התורה והעמקה נוספת בגלות של כלל ישראל בדור של עקבתא דמשיחא, כפשנ"ת שדרגת התורה קשורה עם המצב של כלל ישראל.

הנפש החיים מבאר את המושג חילול ה', שהוא מלשון 'חלל', שהרי הקב"ה 'מלא כל הארץ כבודו', וכאשר מחללים שם שמים, נוצר חלל מסוים באותו המקום. החלל שנוצר כעת הוא גדול ועצום, ונכנסנו לתקופה חדשה בעומק הגלות. ככל שנתחזק יותר בלימוד התורה מתוך היקף בידיעתה, ייתכן ובצירוף כל הציבור, שכל אחד יתחזק ויוסיף בזה, נוכל מעט למלאות את החלל שנוצר. תפילתנו שנזכה לגאולה שלימה בקרוב.